

Cellenblok Academia:

De universiteit als hoofdcipier van het BaMadrama

Rosanne Klaver

Tot zo'n tien jaar geleden lonkte na het behalen van het VWO diploma voor veel jongens en meisjes de vrijheid van het studentenleven. Dag pa en ma, hallo wereld van onbegrensde mogelijkheden. Hoe anders is het nu. De invoering van het BaMa-systeem heeft het vrije studentenleven getransformeerd tot een strak gestructureerd proces. De cel waarin de student gevangen zit, is exact 4 bij 60 ECTS. En de universiteit, die beoogt een 'bolwerk van de vrijheid' te zijn, is in werkelijkheid hoofdcipier.

Onder invloed van de staat en in haar kielzog universiteiten, de publieke opinie en uiteindelijk pa en ma, zwichten teveel (aankomend) studenten voor de druk van het nominaal studeren. Kun je het ze kwalijk nemen? De staat sponsort je vier jaar lang met een fooi, stufi genoemd, waarvan je elke maand je collegegeld, water en droog brood kunt betalen. De kans bestaat dat je ouders niet bijzonder vermogend zijn, uit principe bezwaar hebben tegen een lening of een combinatie van beiden. Je denkt wel twee keer na voor je hen op laat draaien voor de kosten van jouw extra studieja(a)r(en). Als ook de studieadviseur je dan tijdens je eerste collegedag nog eens sterk ontraadt uit de pas te gaan lopen, moet je als achttienjarige wel heel sterk in je schoenen staan om je eigen plan te trekken.

Flash forward naar vier jaar later: vrijgelaten wegens goed gedrag. Masterdiplomaatje van de Universiteit Leiden in de zak, keurig no-

minaal afgestudeerd met aardige cijfers. Nog nat achter de oren, maar vol vertrouwen de wijde wereld in, op zoek naar een heuse baan. Interessante vacatures zijn er, maar eenmaal op gesprek vindt je gedroomde werkgever in spé je a. te jong, b. te wetenschappelijk opgeleid, en c. te onervaren. Je hebt het spel braaf volgens de

Je hebt het spel braaf volgens de regels gespeeld, maar je bent de uiteindelijke verliezer

regels gespeeld, maar je bent de uiteindelijke verliezer. En jij niet alleen, want ook de maatschappij trekt aan het kortste eind. Vier maal zesduizend euro belastinggeld voor iemand die niet klaar blijkt om op zijn beoogde niveau te worden ingezet. Een blamage.

Gelukkig, zou je denken, doet dit probleem zich voor in de academische wereld, waar immers intelligente mensen rondlopen die zijn opgeleid om problemen te herkennen, analyseren en er

vervolgens een oplossing voor te vinden. Bovendien studeren we aan de oudste en op-een-na-beste universiteit van Nederland. Dat moet toch ergens goed voor zijn.

De praktijk lijkt anders uit te wijzen. Het instellingsplan 2010-2014 van de Universiteit Leiden bevat een keurige opsomming van haar missie, ambities en focus. Maar het document, dat een leidraad vormt voor alle faculteiten, reflecteert niet op de voorbije jaren, signaleert geen problemen en biedt dus ook geen oplossingen.

Wat doet het instellingsplan dan wel? Broddelwerk afleveren is het enige correcte antwoord. Het is een kwalijke zaak dat de universiteit, wier devies nota bene *Pre-*

asidium Libertatis, ofwel bolwerk van de vrijheid, luidt, haar eigen kernwaarden, academische vrijheid en universitaire autonomie ondermijnt. De paradoxale titel van het plan, 'Inspiratie en Groei', verraadt haar tegenstrijdige karakter. Het aantal studenten moet groeien en studenten moeten gemiddeld sneller afstuderen. Toename van het aantal studenten is nodig om marktaandeel, en daarmee de rijksbijdrage, te behouden. De universiteit beoogt te groeien door "inspirerend onder-

wijs” aan te bieden. Kwalitatief goed onderwijs, intensieve begeleiding en meer opleidingen en opleidingsvormen staan centraal. Dit alles, nogmaals, met gelijkblijvend budget.

Door te wedden op alle paarden laat het instellingsplan ruimte voor slechts twee groepen studenten: de matig presterende massa en de absolute academi-

een van de kernwaarden van de universiteit aan te halen.

Door naar zowel kwaliteit als kwantiteit te streven, verhindert de universiteit een aanzienlijk deel van de kwaliteiten binnen haar muren tot wasdom te laten komen. De gemotiveerde student die zijn wetenschappelijke opleiding aanvult met extracurriculaire activiteiten zit gevangen tussen

Door naar zowel kwaliteit als kwantiteit te streven, verhindert de universiteit een aanzienlijk deel van de kwaliteiten binnen haar muren tot wasdom te laten komen

sche uitblinkers. De massa stelt de rijksbijdrage zeker, terwijl de hoogvliegers excellentieprogramma's voorgeschoteld krijgen en worden aangemoedigd hun leven te wijden aan de wetenschap.

Voor die groep talentvolle jonge mensen wiens talenten en/of aspiraties buiten de wetenschap liggen is geen oog, terwijl het juist deze mensen zijn waaraan behoefte is in onze maatschappij. Het zijn deze mensen die hun academische kennis en denkniveau kunnen omzetten naar de dagelijkse praktijk doordat zij naast hun studie stage lopen, buitenlandervaring opdoen, commissie- en bestuurswerk doen, of vrijwillig de handen uit de mouwen steken. Het zijn juist deze mensen die “in de samenleving verantwoordelijk leiderschap [zullen] tonen”, om

de door de overheid opgeworpen BaMabarrières en de blinde ambitie van de universiteit. Tegelijkertijd komt de –in de ogen van de universiteit– ideale student, die op zijn 22e nominaal is afgestudeerd, niet aan de bak. Dat maakt de universiteit tot hoofdscipier van het BaMadrama. ■

Bronnen:

Instellingsplan 2010-2010: 'Inspiratie en Groei' <http://www.leidenuniv.nl/instellingsplan/Instellingsplan-Universiteit-Leiden-2010-2014.pdf>

Joop van Holsteyn in Blondeau, T. "Alles veel beter doen, dit kan niet", Leids Universitair Weekblad Mare, 5 februari 2009.

